

Vid 89 års ålder har hon skrivit en tidlös roman

Kerstin Strandbergs nya roman är en underfundig kärleksberättelse om banden mellan två sårbara människor. Det är just så här en berättelse om unga ska skrivas, tycker Clara Block Hane - av någon som levt tillräckligt länge för att ha hunnit förlåta sig själv.

Liten historia – stor kyss

Somliga romaner tar längre tid att läsa än andra. Inte för att de har fler sidor, eller är svårare, utan för att man hela tiden måste stanna upp. Läsa vissa stycken högt för att de är så bra, ta sidan igen för att vara säker på vad som händer, anteckna särskilt vackra formuleringar och hejda sig för att skratta klart – eller torka bort tårar.

En sådan speciell roman är ”Liten historia – stor kyss”, som författaren ger ut 89 år fyllda. Liksom romanens huvudperson förlorade Kerstin Strandberg alla sina nära som mycket ung och som hon själv beskrivit det togs hon ”som tjuvgods till Lund”, där hon ärvde en fastighet av sina farföräldrar och därför gick runt med en stor nyckelknippa i skolan.

Kanske är denna erfarenhet av ödets halsbrytande nyckfullhet en förutsättning för kärleksromanen ”Liten historia – stor kyss”, om paret som enligt berättaren skulle kunna heta Vanja och Nils – ”intetsägande namn som kan passa bra på folk i deras ålder”.

Första halvan av romanen utspelar sig just i Lund och handlar om förutsättningen för äktenskapet, ungefär som en matematisk ekvation för varför just Vanja och Nils är känslomässigt öppna eller ämnade för varandra. Det läggs stor vikt vid att båda saknar syskon och därför har lekfullheten kvar, men än mer tror jag det handlar om vad som skrämmer dem.

När berättelsen börjar är Vanja bara 16 år och mycket ensam. Hennes föräldrar, morföräldrar och farföräldrar har dött en efter en och efterlämnat sig skulder för begravningskostnader, och Vanja har blivit inkvarterad hos en gammal kusin till sin farfar. Hon är periodvis självmordsbenägen, vilket gör ont att läsa om, och konstant i förälskelse, vilket också gör ont att läsa om. Som många andra unga kvinnor (nu som i mitten av 1900-talet) söker hon kärlek och tillhörighet, men finner män som vill ligga med henne.

Än har de inte träffats, men i samma stad bor Nils, en några år äldre medicinstuderande om vilken det heter att ”allt syntes alltid på honom” och att han ”hade stort hjälpbehov, det vill säga stort behov att hjälpa andra”. Nils ska alltså bli läkare, men har svår tentamensskräck, överträffad endast av hans rädsla för att bli färdig läkare, detta farliga yrke. Här finns också en tredje huvudperson – den som romanens sällsynt närvarande berättare utgör.

Kerstin Strandberg (som också är konstnär) skissar fram sin kärlekshistoria, kommenterar den, tar tillbaka och tar om vissa händelser flera gånger – upprepade som omkväden men även berättade ur nya perspektiv. ”Men observera!” kan hon beordra läsaren, och hon står också i dialog med huvudpersonerna. ”Man ska väl förstå att det var ett lyckligt äktenskap?” frågar Nils berättaren – och ja, det gör man.

Det kommenterande greppet skapar en återkommande verfremdungseffekt utan att därmed förlora i innerlighet, detaljrikedom och genuint rolig iakttagelseförmåga. ”Liten historia – stor kyss” är en berättelse som rör sig framåt i tid, men ännu mer neråt lagren av sorger, utanförskap och känslor av otillräcklighet.

Trots all denna berörande smärta är ”Liten historia – stor kyss” en finurlig roman som ofta lockar till skratt. Det finns något som påminner om Willy Kyrklunds ”Solange” från 1951 – också den en roman med vackert språk och egensinniga formuleringar om ”obetydliga”, sårbara, drömmande människor som har svårt att anpassa sig till samhällets realiteter. Jag tror att Kerstin Strandbergs roman har potential att bli lika tidlöst älskad och när jag läst till sista sidan tänker jag att det är så här en berättelse om unga ska skrivas – av någon som levt tillräckligt länge för att ha hunnit förlåta sig själv. För mig blev ”Liten historia – stor kyss” den svenska roman som berört mig mest i år, och jag kommer att bära den med mig länge.

Clara Block Hane